Profil: Müslüman Kardeşler

Askeri darbeyle devrilen Muhammed Mursi'nin bir yıl önceki seçim zaferi, hareketin doğduğu ve onlarca yıl boyunca yasaklı kaldığı Mısır'da Müslüman Kardeşler için bir devrimdi.

Müslüman Kardeşler ya da İhvanül Müslimin, Mısır'ın en eski ve en büyük İslamcı örgütü.

1920'li yıllarda Hasan el Benna tarafından kurulan örgüt, siyaset ve İslami hayır işlerine dayalı modeliyle dünya genelinde. Kuzey Afrika'dan Orta Doğu'ya sayısız İslamcı harekete ilham kaynağı oldu.

Başlangıçtaki amacı İslami değerleri ve çalışmaları yaygınlaştırmak olan hareket, kısa süre sonra siyasileşti.

Özellikle Mısır'da Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesinin ardından İngiliz sömürge yönetimine karşı direnişte ve Batı değerlerine karşı Arap ve Müslüman kimliğinin savunulmasında önemli rol oynadı.

Müslüman Kardeşler geçen yıl Muhammed Mursi'yle iktidara gelene dek, resmen hep yasaklıydı ve sıklıkla baskıya maruz kalıyordu.

Hareket, 1981'den 2011'e dek iktidarda kalan Hüsnü Mübarek'in Ulusal Demokratik Partisi NDP'ye karşı halk muhalefetinde öncü rol oynadı.

Müslüman Kardeşler demokratik prensipleri savunduğunu vurgulasa da, şeriata dayalı bir devletin kurulmasının temel amaçları arasında olduğunu açıkça söylüyor.

Dünya genelinde kullandıkları en ünlü slogan ise Çözüm İslam'da.

Tarihçe

Hasan el Benna, 1928 yılında Müslüman Kardeşleri kurar kurmaz, ülkenin hemen her yerinde örgütlendi- kimi yerde bir cami, kimi yerde bir okul ya da spor merkezinin idaresini ele aldılar. Müslüman Kardeşlere üye olanların sayısı hızla arttı.

1940'lı yılların sonuna gelindiğinde, örgütün Mısır'da iki milyon destekçisinin olduğuna inanılıyor.

Müslüman Kardeşlerin fikirleri Arap dünyasına da yayıldı.

Hasan el Benna aynı zamanda örgütün silahlı kanadını oluşturdu.

Grup o dönem İngiliz yönetimine karşı mücadelede, bir dizi suikast ve bombalama olayına karıştı.

Mısır hükümeti, Müslüman Kardeşler'i 1948 yılında İngiliz ve Yahudilere yönelik saldırıları nedeniyle feshetti.

Örgüt çok geçmeden Başbakan Mahmud el Nukraşi'nin makamında uğradığı suikaste karışmakla suçlandı.

Nukraşi'nin öldürülmesini kınayan Benna da kimlikleri bilinmeyen, ancak güvenlik güçlerine bağlı olduğu tahmin edilen kişilerce düzenlenen suikaste kurban gitti.

1952 yılında, kendilerini Hür Subaylar diye adlandıran bir grubun düzenlediği askeri darbeyle Kral Faruk tahttan indirildi, sömürge rejimi sona erdi.

Müslüman Kardeşler (İhvan el Müslimin), bu dönemde gruba destek verdi. 1970'te cumhurbaşkanlığına getirilen Enver Sedat, bir zamanlar Hür Subaylar'ın örgütle bağlantılarını yürütüyordu.

Başta hükümetle işbirliği içinde olsalar da bu ilişki, kısa süre sonra bozuldu.

Askeri darbeden kısa süre sonra 1954'te Cumhurbaşkanı Cemal Abdülnasır'a yönelik suikast girişimi İhvan'la ilişkileri kopardı.

Çok sayıda üyesi hapse atıldı, işkence gördü. Müslüman Kardeşler, gizlice örgütlenmeyi sürdürdü.

Müslüman Kardeşler

Yetkililerle olan anlaşmazlıklar, Müslüman Kardeşler'in ideolojisinde de önemli bir değişikliği getirdi.

Bu değişikliği, örgütün önde gelen üyelerinden Mısırlı düşünür Seyyid Kutub'un yazdıklarında da görmek mümkün.

Kutub'un yazdıklarında, Batı'ya ve radikal bir toplumsal ıslaha ihtiyaç duyduğunu savunduğu 'sözde İslami' topluluklara karşı Cihat yapılması gerektiği belirtiliyordu.

Özellikle 1964'te yayımlanan Yoldaki İşaretler adlı eseri ve düşünceleri, İslami Cihad ve El Kaide gibi radikal İslamcı gruplara ilham kaynağı oldu.

Mısır hükümeti 1965 yılında da Müslüman Kardeşlere karşı sıkı önlemler aldı, ardından Seyyid Kutub'un idam edilmesi Kutub'u örgüt üyelerinin ve bölgedeki pek çok kişinin gözünde şehit mertebesine yükseltti.

Müslüman Kardeşler, 1980'li yıllarda siyasal bir harekete dönüşebilmek ve politikada aktif rol alabilmek

için çeşitli denemelerde bulundu.

1984 yılında Wafd partisi, 1997 yılında İşçi Partisi ve Liberal Parti ile ittifaka giderek Mısır'ın en güçlü muhalif gücü haline dönüştü.

Müslüman Kardeşler, 2000 yılındaki seçimlerde mecliste 17 sandalye kazanmayı başardı.

Bundan beş yıl sonra, o güne kadarki en iyi seçim sonucunu elde etti. Yasak nedeniyle seçime bağımsız giren Müslüman Kardeşler adayları, meclisteki sandalyelerin yüzde 20'sini kazandı.

Sonuç Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'i sarstı. Hükümet, bir kez daha Müslüman Kardeşler'i çökertmeye yönelik operasyon başlattı, yüzlerce Müslüman Kardeşler üyesi tutuklandı, yeniden örgütlenmeleri önünde engel oluşturabilecek bir takım düzenlemeler yaşama geçirildi.

Mübarek'in lideri olduğu Ulusal Demokratik Parti (NDP) aynı zamanda 2010 Kasım ayındaki parlamento seçimlerinden de muhalefetin daha da güçlü çıkmasını önlemek üzere çalıştı.

Hareketin yükselişi

Müslüman Kardeşler adaylarının ilk turda tek bir sandalye bile kazanamamaları, yaygın usulsüzlük iddialarını beraberinde getirdi.

Örgüt, diğer muhalefet partileriyle seçimlerin ikinci turunu boykot kararı aldı ve NDP, Meclis'teki sandalyelerin yüzde 80'inden fazlasını elde etmek gibi bir durumla baş başa kaldı.

Muhalefete yönelik baskılar, Tunus'ta başlayan ve 'Arap Baharı' diye adlandırılan süreçle birleşince, 2011 yılının Ocak ayında binlerce Mısırlı sokaklara döküldü.

Sokak gösterileri devrimle ve Hüsnü Mübarek'in istifa etmesiyle sonuçlandı.

Mübarek'in istifasından sonra, Şubat 2011'de yapılan ilk parlamento seçimlerinde Müslüman Kardeşler'in kurduğu Özgürlük ve Adalet Partisi, meclisteki sandalyelerin neredeyse yarısını kazandı.

Radikal İslamcı Nur Partisi de seçimde ikinci olunca, İslamcı güçler parlamentonun yüzde 70'ini ele geçirmiş oldu.

Müslüman Kardeşler, daha önce cumhurbaşkanı adayı çıkarmayacaklarını taahhüt etmesine karşın, Nisan 2012'de aday göstereceklerini söylediler.

Bu çelişki, liberaller, laikler ve orduda hareketin fazla güçlenebileceği kaygılarını doğurdu.

Hareketin pekçok muhalifi, Müslüman Kardeşler'in 2007'de yayımladığı bir siyasi bildiriye işaret ediyor. Bildiride yasama ve yürütme organlarına İslam hukuku konusunda tavsiye verecek bir din adamları konseyi kurulması çağrısı yapılıyordu.

Deklarasyonda ayrıca, bazı dini görevler de üstlenecekleri için Müslüman olmayanların ya da kadınların cumhurbaşkanı ya da başbakan olamayacağı vurgulanıyordu.

Aslında Müslüman Kardeşler üyeleri de, bildirideki bu ikinci nokta konusunda bölünmüştü ve daha sonra bazıları ikinci maddenin bağlayıcı olmadığını söylemişti.

Hareketin mensupları ayrıca anayasada da 'Devletin dini İslam ve Şeriat ve başlıca yasa kaynağıdır' ifadesinin bulunduğuna dikkat çekiyordu.

Devrimden bu yana Müslüman Kardeşler liderleri Şeriat uygulanmasından çok, yasalara 'İslami bir çerçeve' kazandırılmasından bahsediyordu.

Mursi de cumhurbaşkanlığı döneminde dini özgürlükleri ve barışçıl gösteri hakkını garanti altına alan ‘demokratik, sivil ve çağdaş’ bir devlet kurulması gerektiğini söylüyordu.

Mursi ayrıca, Kıpti Hristiyan bir danışman atayacağını ve İslami giyim kurullarının uygulanmayacağını belirtmişti.

Müslüman Kardeşler

- Mısır’ın en eski ve en büyük İslamcı örgütü
- 1928 yılında Hasan Benna tarafından kuruldu
- Dünya çapında İslamcı hareketlere ilham kaynağı oldu
- Hayır işleriyle siyasi aktivizmi aynı potada eritti
- 2011’e dek resmen siyasi yasaklı
- Şiddete karşı ve demokratik prensiplerin savunucusu
- İslam hukukuna ya da şeriata dayalı devlet kurmak istiyor
- Sloganı: Çözüm İslam’da

/BBC/